

**Σχεδιάζοντας Εκπαιδευτικά προγράμματα με
θέμα:**

**«Από τη βιοποικιλότητα στην πολιτισμική
ποικιλότητα: ο κύκλος του μαλλιού και η τέχνη
της υφαντικής»**

Φιλιππάκη Αμαλία

Εκπαιδευτικός, MSc Επιστήμες Αγωγής
Υποδιευθύντρια στο Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας
Ηρακλείου

Κάθε σπίτι στην **Κρήτη** ήταν κι ένα εργαστήριο υφαντικής τέχνης. Η φωτογραφία είναι από το καλοκαίρι του 1966 και δημοσιεύτηκε μερικούς μήνες αργότερα στο αμερικανικό περιοδικό LIFE, στις 17 Φεβρουαρίου **1967**

Πλαίσιο

Εφαρμογής του Καινοτόμου Προγράμματος με θέμα: "Η Υφαντική τέχνη από την Μινωική εποχή έως σήμερα"

- ✓ το σχολείο μας προτάθηκε να συμμετέχει πιλοτικά στην εκπαιδευτική δράση "**ΠΗΝΕΛΟΠΗ GANDI**" που οργάνωσε το Πανεπιστήμιο των Ορέων (ΠτΟ) με την πρωτοβουλία της κ. **Βαρβάρα Τερζάκη Παλήκαρη**.
- ✓ τον σχεδιασμό του καινοτόμου εκπαιδευτικού προγράμματος ανέλαβε ομάδα επιστημονικής εργασίας από το Π. Τ.Δ. Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης με επικεφαλής την καθηγήτρια κ. **Καλλογιαννάκη Πελαγία**
- ✓ στο συγκεκριμένο πρόγραμμα προτάθηκαν να συμμετέχουν δύο σχολεία ημιορεινών περιοχών της Κρήτης και ένα σχολείο αστικής περιοχής. Έτσι επιλέχθηκαν τα Δημοτικά Σχολεία των χωριών Αποστόλων και Ρουσσοσπιτίου Ρεθύμνου καθώς και το Σ.Ε.Π. Ηρακλείου.
- ✓ Κορυφαίο σταθμό της όλης προσπάθειας μας επιτέλεσε ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού προγράμματος που παρακολούθησαν μαθητές από πολλά σχολεία της Κρήτης στη **Βασιλική του Αγίου Μάρκου** όπου οργανώθηκε Διαδραστική Έκθεση από το Π.τ.Ο. σε συνεργασία με την Ακαδημία Αθηνών και η οποία διήρκεσε 17 ημέρες.

.... κάποιες εικόνες από την Βασιλική του Αγ. Μάρκου

© Ekaterina S. Mantzakou

Σκοπός

του προγράμματος είναι η διάσωση και διάδοση της πολύτιμης τέχνης της Υφαντικής όχι με την έννοια της ιστορικής καταγραφής αλλά με την έννοια της αξιοποίησης ως μία δυναμική πρόταση για το μέλλον.

Στόχοι

του προγράμματος είναι:

- 🕸 να γνωρίσουν τα παιδιά την τέχνη της υφαντικής, που αποτελούσε μία από τις βασικές οικοτεχνικές δραστηριότητες από την αρχαιότητα έως την εποχή της μεταπολεμικής Κρήτης
- 🕸 να κατανοήσουν ότι ήταν ο κατ'εξοχήν τρόπος κατασκευής ειδών οικιακού ρουχισμού και ενδυμάτων
- 🕸 να γνωρίσουν τις αξίες στις οποίες στηρίζεται η Υφαντική τέχνη
- 🕸 να γνωρίσουν την λαϊκή παράδοση, τους θρύλους, τους μύθους (π.χ. το μύθο της Αράχνης), τα πανάρχαια σύμβολα κ.α.
- 🕸 να κατανοήσουν την προσφορά της Υφαντικής Τέχνης στον Πολιτισμό και την Τοπική Οικονομία στο πέρασμα του χρόνου

Κάποια από τα επιμέρους θέματα που θα αποτελούν πεδία έρευνας για τους μαθητές είναι:

- ❖ **Η γέννηση της υφαντικής τέχνης**
- ❖ **Οι πρώτες ύλες της υφαντικής από την αρχαιότητα έως σήμερα**
- ❖ **Η επεξεργασία των πρώτων υλών – τεχνικές – εργαλεία**
- ❖ **Φυσικές χρωστικές ύλες**
- ❖ **Η τεχνική της Ύφανσης στο παλιό αργαστήριο με 4 διαφορετικά νήματα (μαλλί- βαμβάκι, μετάξι, λινάρι)**
- ❖ **Υφαντικές δημιουργίες – χαρακτηριστικά μοτίβα**

Οι τεχνικές υλοποίησης του προγράμματος σχετίζονται με όλα τα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών:

- ✂ **Γλώσσα:** Έρευνα και την καταγραφή όλων των λέξεων που σχετίζονται με την τέχνη της υφαντικής από την αρχαιότητα ως την προπολεμική και μεταπολεμική Κρήτη
- ✂ **Μαθηματικά:** Θέματα συμμετρίας και μελέτης αρμονικών γεωμετρικών σχεδίων
- ✂ **Γεωγραφία:** Μελέτη των δρόμων του νήματος από την μακρινή Κίνα (μετάξι) και Ινδία (Gandi) έως την Ελλάδα και την Κρήτη
- ✂ **Ιστορία:** Καταγραφή και μελέτη μύθων (ο μύθος της Αράχνης), ιστορικών πηγών για την Υφαντική Τέχνη από την Αρχαία Ελλάδα (Ομηρικά έπη) και την Μινωική Κρήτη (τοιχογραφίες και παραστάσεις σε αγγεία) έως την πιο πρόσφατη Ιστορία (φωτογραφικά ντοκουμέντα, μαρτυρίες κ.α.)
- ✂ **Μουσική:** Ριζίτικα, μαντινάδες και άλλα κρητικά τραγούδια με θέμα την Υφαντική Τέχνη
- ✂ **Εικαστικά:** Βαφή νημάτων με φυτικές βαφές, κατασκευή αυτοσχέδιων υφαντών, διακόσμηση, κ.α.

Πηγές:

- Φυσικές πρώτες ύλες, εργαλεία υφαντικής, υφαντά κ.α.
- Βίντεο από επίσκεψεις σε εργαστήρια παραδοσιακής υφαντικής, συνεντεύξεις από παραδοσιακές υφάντρες, κ.α.
- Βίντεο που παρουσιάζει τη λειτουργία του αργαλειού:
<http://www.youtube.com/watch?v=hUTs6SavKSA&feature=related>
- Βίντεο από το youtube που εξηγά με λεπτομέρεια το τι κάνουν τα πατήδια στον αργαλειό και πώς γίνονται τα σχήματα:
<http://www.youtube.com/watch?v=W7IjenY8A-U>
- Παρουσιάσεις PowerPoint με το μύθο της Αράχνης, την ιστορία της υφαντικής τέχνης από την αρχαιότητα, κ.τ.λ.

Το 1995, στο πλαίσιο του Προγράμματος Μελίνα, προχώρησε στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Οι φάκελοι που υλοποιήθηκαν είχαν διπλό αποδέκτη:

- **τον εκπαιδευτικό: φυλλάδιο για περιείχε πληροφορίες, βιβλιογραφία και προτάσεις επεξεργασίας του θέματος μέσα στην τάξη**
- **τους μαθητές: έντυπα με ιστορικό υπόβαθρο, με παιχνίδια αντιστοίχισης και μνήμης κ.λπ.**

Ενδεικτικές Δράσεις:

- ✓ Παίζουν ελεύθερα και πειραματίζονται με τα νήματα:

✓ έρχονται σε επαφή και με μικρό αυτοσχέδιο αργαλειό εξοικιώνονται με την τεχνική της ύφανσης:

εικαστική
παρέμβαση

- ✓ Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις φυτικές βαφές και εξοικιώνονται με την τεχνική της βαφής:

✓ Ήρθαν σε επαφή με την **Δημιουργική Γραφή** και έγραψαν πρωτότυπες ιστορίες... Μία από αυτές τις ιστορίες που προσφέρεται για **δραματοποίηση** αποφασίσαμε να την παρουσιάσουμε στις:

*10 Ιουνίου στις 6 μ.μ.
στο Μικρό Κηποθέατρο "Μ. Χατζηδάκης"*

...όπου θα γίνει η τελική εκδήλωση παρουσίασης του προγράμματος μας.

Σας καλούμε λοιπόν και ανανεώνουμε το ραντεβού μας εκεί για μια ζεστή και όμορφη καλοκαιρινή βραδιά !!!

Σας
ευχαριστώ!